

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

2023: Gerçekliğe Dönüş, Yeni Sınamalar, Yeni Kazanımlar

“Piyasa” kavramının hukuki ve toplumsal bağlamdan kopuk olarak bir anlam ifade etmediğini tüm dünyada son yıllarda artan iktisadi ve toplumsal baskılarla birlikte bir kez daha anladık. Yerleşik politika setlerinin de sorgulanmasıyla mikro ve makro düzeyde pek çok kurumsal reform son yıllara benzer şekilde geçtiğimiz yılı da tanımlamaya devam etti diyebiliriz. **Arz-değer zincirlerindeki darboğazlar, pek çok ekonomide güvenlik temelli korumacı önlemlerin alışılmadık ölçüde artması ve elbette sektörel konsolidasyon konuları son birkaç yıldır piyasa sisteminin hayati önemine ve dolayısıyla rekabet politikasının sorumluluğuna işaret ediyor.** Bugün, tüm dünyada, rekabet otoritelerinin “dar odak” gibi bir lükslerinin söz konusu olamayacağı yadsınmaz hale geldi. Serbestleşmenin topluma fayda sağlaması, “piyasa”nın ideal hukuki bağlam olmadan hiçbir anlamlı değer yaratamayacağı ve bunu sağlamak için dizayn edilen rekabet kurallarının önemi bir kez daha ve yoğun bir şekilde ön planda. Daha da önemlisi, dijitalleşme ve karmaşıklaşmanın yeni realitenin birincil unsurları olmasıyla birlikte rekabet hukuku yeni sınamalarla test edilmek ve toplumsal fayda anlamında yeni kazanımları bizzat inşa etmek durumundadır.

Pek çok sektörde “darboğaz” teşkil eden yapılar, pazar gücü kullanımı, rekabet karşıtı işbirlikleri, rekabeti bozma potansiyeli yüksek devralma işlemleri gibi kapsamlardaki analizlerimiz ve çalışmalarımız ortak bir olguya işaret ediyor. Şikâyet ve hemen görünürdeki piyasa davranışlarının ötesinde “büyük resmi” görmenin önemine; kurum olarak proaktif olabilmenin topluma neler kazandırabileceğine. Bu bağlamda, rekabet hukuku ve genel rekabet politikasında son dönemdeki gelişmelere ve önümüzdeki dönem için beklenti, plan ve stratejilerimize baktığımızda üç hususun ön plana çıktığını görüyoruz. **Birincisi**, vatandaşların günlük hayatına temas eden sektörlerdeki hukuki uygulamaların yoğun olarak devam ettiği. **İkincisi**, politika ve hukuki araçlarımızı dijitalleşmeyi toplumsal faydaya çevirecek şekilde geliştirmemiz. Ve **üçüncüsü**, kurumsal kapasitemizi ve entelektüel sermayemizi yeni ve/veya öngörülemeyen sınamalara karşı niceliksel ve niteliksel anlamda güçlendirmemiz.

Küresel ölçekte rekabet otoriteleri hızla Avrupa Birliği'nin proaktif ve rekabeti bir düzen ve disiplin olarak algılayan, koruyan ve geliştiren zihniyetinde yakınsamaktadır. Bunun pratikteki yansımalarının en ciddi örneklerini şöyle verebiliriz: tüm dünyada eş-zamanlı ya da peş peşe başlatılan teknoloji soruşturmaları, devreye alınan yeni hukuki araçlar –yasama seviyesinde güçlendirilme dahil-, devralmaların daha sık incelemeye alınması, sağlık ve gıda sektörlerinin tüm açılardan daha yoğun gündemimizde yer alması, yeni zarar teorilerinin yeni iş modelleri ve ihlal türlerini yakalayarak hızla yerleşmesi, süreçleri toplumsal zararları maliyet-etkin çözüm için rasyonelleştirme çabaları. Rekabet hukukunun esas fonksiyonu kaynakların optimal tahsisinin başarılması; kıt kaynakların piyasa sistemi içinde en rasyonel ve adil şekilde dağıtılmasıdır. Ancak bu "basit" gibi görünen görevin layığıyla yerine getirilmesi için **her bir sektörde yapay, yapısal ya da arızı tüm piyasa aksaklıklarını eksiksiz bilmeniz, aktörlerin "nötr" olmadığını, çeşitli stratejilerle bu aksaklıklara bizzat katkı sağlıyor olabileceklerini hesap etmeniz, her türlü aksaklığın çözümünü amaç edinerek sağlam analizlerle kanaate ulaşmanız** gerekiyor. Bu süreçteki hata yapma risklerinin öncelenmesi, bir sektördeki pazar gücü kullanımının gözden kaçırılması, yapısal darboğazları inşa edecek uygulamaların sürdürülmesi kısa ve uzun vadede toplumsal fazlayı, piyasalara olan güveni ve daha da önemlisi toplumsal sermayeyi aşındırmakta, sistemi temelden sorgulatmaktadır.

Bu bağlamda, son bir yıldaki faaliyetlerimizi biraz açacak olursak; **teknoloji ve gıdanın** rekabet hukuku incelemeleri ile devralmalarda ön plana çıktığı görülmektedir. Soruşturmalarda taahhüt ve uzlaşma ile sonuçlanmaya karar verilen dosyalarda 2 yılı aşan normal prosedüre **kıyasla 18 aya varan zamansal tasarrufun yanında kalıcı çözümlerin de devreye alınması sayesinde ciddi idari iyileşmeler** kaydedilmiştir. Dosya sayısı bakımından ihlal, devralma ve muafiyet kategorilerinde bir önceki yıla paralel bir görünüm söz konusudur; diğer yandan nihai incelemeye alınan devralma işlemlerinde artış gözlenmiştir. İki sektör incelemesinin bu yıl yayımlanmasının ardından önümüzdeki aylarda organize perakende, dijital reklam, ilaç ve akaryakıt başta olmak üzere diğer sektör incelemelerimizi -bulgularımız olgunlaştıkça-kamuoyu ile paylaşacağız.

2023 yılı gerçekliği; Cumhuriyetimizi yeni zirvelere taşıyacak politikalarımızla, güçlü bakış açılarıyla hukukun toplumsal kazanımların aracı olmasıyla, piyasaların sürdürülebilir toplumların bir parçası olmasıyla tarif edilecektir. Rekabet Kurumu olarak tüm yeni küresel ve toplumsal sınamaları toplumsal faydaya dönüştürecek beşeri ve zihinsel sermaye ile önümüzdeki yıl da tüm gayretimizle çalışacağız. 2023 bütçesinin tüm ülkemize hayırlara vesile olması temennisiyle.